

ENHEDSLISTENS FORSLAG OM PENSIONSALDER PÅ 68 ÅR KOSTER 59 MIA. KR.

12-08-2020

AF CHEFØKONOM MAD S LUNDBY HANSEN (2 123 7952) OG CHEFKONSULENT JØRGEN SLOTH | CEPOS |

RESUMÉ

Enhedslisten stiller krav om en fast pensionsalder på 68 år, hvis de skal støtte Socialdemokraternes forslag om tidligere pension til Arne. Enhedslistens forslag vil imidlertid slå et stort hul på de offentlige finanser. Enhedslistens forslag koster ifølge Finansministeriet 59 mia. kr. Dermed vil der være et hul på de offentlige finanser på 37 mia. kr. (målt på den finanspolitiske holdbarhed). Dette notat ser på mulige tiltag til finansiering af dette underskud.

- 37 mia. kr. i finansiering kan for eksempel findes gennem lavere vækst i det offentlige forbrug eller højere skatter
- Sker finansieringen gennem det offentlige forbrug, skal væksten i det offentlige forbrug nedsættes fra 1,1 pct. til 0,4 pct. i årene 2021-2030. Alternativt skal væksten reduceres fra 1,1 til 0,7 pct. i årene 2021-2040
- Finansieres de 37 mia. kr. gennem skattestigninger, skal bundskatten forhøjes med 4,2 point. Det vil imidlertid indebære en årlig skatteregning på 24.000 kr. for en LO-familie.
- Derimod kan der ikke skaffes 37 mia. kr. gennem højere topskat. Selv en fordobling af topskatten til 30 pct. giver kun et merprovenu efter tilbagebø og adfærd på ca. 7 mia. kr.
- Pensionsalderen vokser, fordi vi lever længere: Selv hvis folkepensionsalderen forhøjes som planlagt, vil pensionister have 4 år mere på folkepension i 2040 end i 1995. Det skyldes, at pensionsalderen kun hæves med 3 år fra 67 år i 1995 til 70 år i 2040, mens levetiden stiger med 7 år.

Offentligt forbrug og bundskat - effekt på finanspolitisk holdbarhed

	mia. kr.
Vækst i offentligt forbrug reduceres fra 1,1 til 0,4 pct. i 2021-2030	37,0
Vækst i offentligt forbrug reduceres fra 1,1 til 0,7 pct. i 2021-2040	37,0
Bundskat forhøjes med 4,2 point (fra 12,1 pct. til 16,3 pct.)	37,0

Kilde: Finansministeriet, Skatteministeriet samt CEPOS-beregninger

Enhedslisten stiller krav om en fast pensionsalder på 68 år, hvis de skal støtte Socialdemokraternes forslag om tidligere pension til Arne. Kravet er fremsat i Jyllands-Posten d. 11. august 2020.

Enhedslistens forslag vil imidlertid slå et stort hul på de offentlige finanser. I dag er der en såkaldt overholdbarhed på de offentlige finanser på ca. 22 mia. kr. pga. levetidsindekseringen af pensionsalderen, som indebærer, at når vi lever længere, skal vi også arbejde længere.

Enhedslistens forslag koster ifølge Finansministeriet statskassen 59 mia. kr.¹ Dermed vil der være et hul på de offentlige finanser på 37 mia. kr. (målt på den finanspolitiske holdbarhed). En holdbarhedsmanko på 37 mia. kr. betyder, at man enten skal hæve skatterne permanent med 37 mia. kr. eller sænke udgifterne permanent med 37 mia. kr.

FINANSIERING Gennem HØJERE SKATTER ELLER LAVERE VÆKST I DET OFFENTLIGE FORBRUG

Det vurderes ikke at være politisk muligt at finansiere 37 mia. kr. gennem arbejdsudbudsreformer, hvis folkepensionsalder og efterløn er taget af bordet. Hvis man ser på så godt som alle beskrevne og gennemregnede arbejdsmarkedsreformer, så giver de tilsammen ca. 19 mia. kr. i budgetforbedring, jf. appendiks 1.

Det efterlader reelt finansiering af de 37 mia. kr. gennem enten højere skatter eller lavere vækst i det offentligt forbrug, hvilket er uddybet herunder. Man kan naturligvis også forestille sig en kombination og højere skatter og lavere forbrug samt supplerende finansiering fra andre reformer såsom reformer, der beskærer dagpenge eller SU, lavere udgifter til udviklingsbistand, færre subsidier til erhvervslivet osv.

Lavere vækst i det offentlige forbrug

I årene 2021-2030 budgetterer Finansministeriet med en vækst i det offentlige forbrug på 1,1 pct. Her kan der skaffes 37 mia. kr. ved at reducere vækstraten fra 1,1 pct. til 0,4 pct., jf. tabel 1.

Tabel 1. Offentligt forbrug og bundskat - effekt på finanspolitisk holdbarhed

	<i>mia. kr.</i>
Vækst i offentligt forbrug reduceres fra 1,1 til 0,4 pct. i 2021-2030	37,0
Vækst i offentligt forbrug reduceres fra 1,1 til 0,7 pct. i 2021-2040	37,0
Bundskat forhøjes med 4,2 point (fra 12,1 pct. til 16,3 pct.)	37,0

Kilde: Finansministeriet, Skatteministeriet samt CEPOS-beregninger

¹ Kilde: Konvergensprogram 2019

Alternativt kan man reducere væksten i det offentlige forbrug fra 1,1 pct. årligt til 0,7 pct. i årene 2021-40. Det vil reducere det offentlige forbrugs andel af BNP i 2040 med 1,8 pct. af BNP (fra 26,8 pct. af BNP til 25,0 pct. af BNP, hvilket fortsat er højere end 2019-niveauet på 24,0 pct. af BNP).

Normalt ændrer politikerne kun i forbrugsvæksten frem til sidste planlægningsår i Finansministeriets mellemfristede fremskrivning, der pt. går frem til 2025. Efter 2025 anvendes typisk Finansministeriets beregningsprincipper om, at offentligt forbrug skal følge demografisk træk og velstand. Dvs hvis man ændrer væksten i det offentlige forbrug frem til 2030 eller 2040, vil det fx kræve, at man laver en politisk aftale om vækst i offentligt forbrug frem til 2030 eller 2040 og pålægger Finansministeriet at indregne det.

Højere skatter

De 37 mia. kr. kan også finansieres gennem skattestigninger. Et så stort provenu kræver imidlertid en meget bred skattebase, som fx bundskatten. Hæves bundskatten med 4,2 point, vil det give et provenu på 37 mia. kr. Det vil imidlertid betyde en årlig skatteregning på 24.000 kr. for en LO-familie. Samtidig betyder den højere skat, at det bliver mindre attraktivt at arbejde ekstra, hvilket medfører en reduktion i beskæftigelsen på 12.000 personer, og dermed også et lavere velstandsniveau (udover de negative effekter på beskæftigelse og velstand fra den lavere folkepensionsalder).

Derimod kan der ikke skaffes 37 mia. kr. i finansiering gennem højere topskat. Selv en fordobling af topskatten til 30 pct. giver kun et merprovenu efter tilbageløb og adfærd på ca. 7 mia. kr.² Marginalskatten for topskatteydere vil stige til 70 pct.

PENSIONSALDEREN VOKSER FORDI VI LEVER LÆNGERE

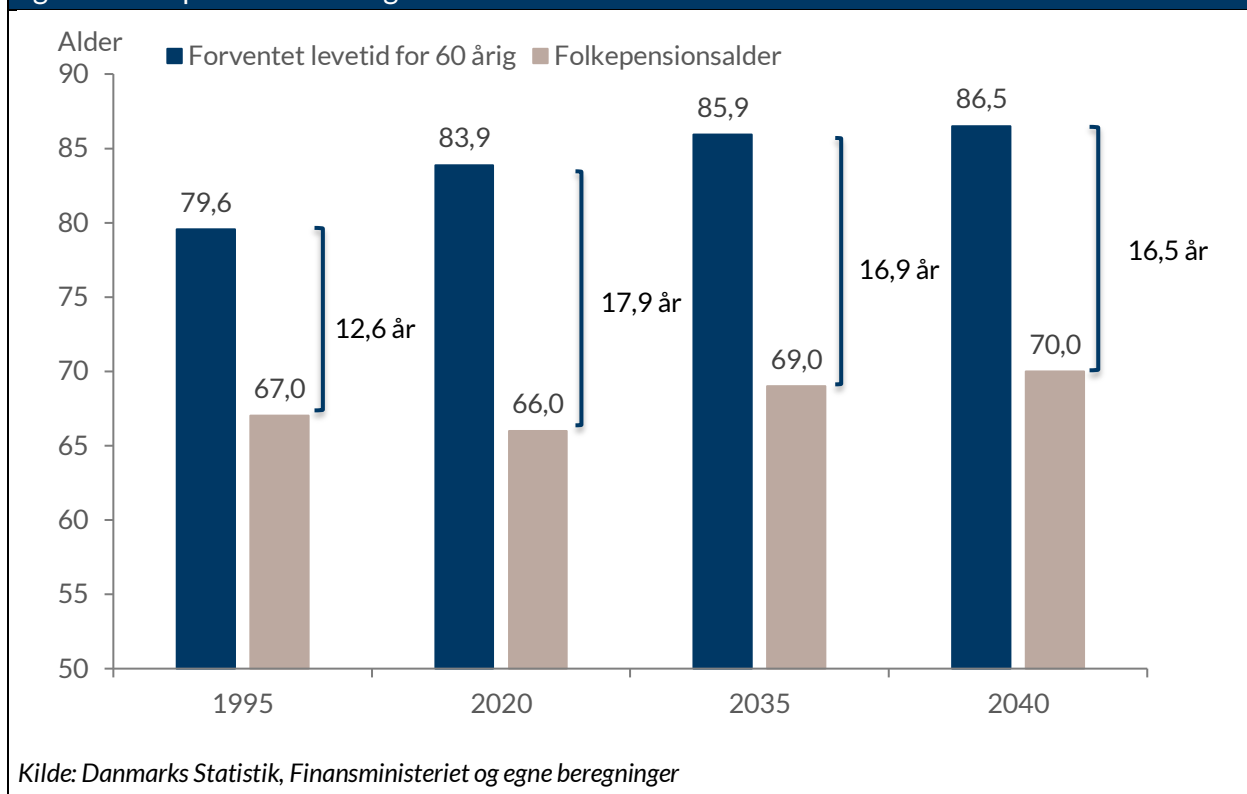
Umiddelbart kan det lyde voldsomt, at folkepensionsalderen vokser til 68 år i 2030, 69 år i 2035 og 70 år i 2040. Men den forventede levetid vokser også i et rask tempo og har gjort det siden midten af 1990'erne, når man ser på de 60-årige. Derfor giver det god mening at hæve pensionsalderen – også i 2035 og 2040. Selv hvis folkepensionsalderen forhøjes som planlagt, vil pensionister have 4 år mere på folkepension i 2040 end i 1995, jf. figur 1. Det skyldes, at pensionsalderen kun hæves med 3 år fra 67 år i 1995 til 70 år i 2040, mens levetiden stiger med 7 år.

Ser man på levetiden for en 60-årig, er den i 2020 på 83,9 år. I 2035 er restlevetiden på 85,9 år ifølge Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning, dvs. 2 år højere end i dag. Vi lever længere og længere, og en 70-årig i 2040 vil i gennemsnit være sundere end en 70-årig i dag.

² Kilde: Baseret på [Finansministeriets svar](#) på Finansudvalgets spørgsmål nr. 23 af 13. oktober 2017 opregnet til 2020-niveau.

Personer, som går på pension i disse år, har en ekstraordinær lang pensionsperiode på omkring 18 år. Det skyldes imidlertid, at indfasningen af forhøjelserne af pensionsalderen sker relativt langsomt, samt at levetiden er vokset mere end forventet, da man lavede Velfærdsaftalen i 2006.

Figur 1. Folkepensionsalder og forventet levetid

APPENDIKS 1. EFFEKT PÅ HOLDBARHED AF ARBEJDSUDBUDSREFORMER

Tabel 1. Arbejdsudbudsreformer - effekt på finanspolitisk holdbarhed

	mia. kr.
SU-reform (bl.a. 20 pct. lavere SU, inflationsregulering af SU samt begrænsning af SU til normeret tid)	4,1
Reduktion af dimittend-sats fra 13.000 kr. ned til 8.000 kr.	1,2
Sygedagpenge nedsættes med 10 pct.	1,8
Afskaffelse af seniorjobordning	0,4
Mindre regulering af indkomstoverførsler i 2024-30	3,9
Reduktion af dagpenge med 10 pct.	4,2
Halvering af barselsorlov fra 12 til 6 måneder	3,4
I alt	19,0

Kilde: Finansministeriet, Dagpengekommissionen samt CEPOS-beregninger